Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 10 ОКТЯБРЬ, 1989 ШУ. ★ № 121 (7779). ★ Мах 3 кеп.

ДОАКЪАР ДУКХАГIА ХИЛИЙТА ГIЕРТ

Укх деношка хьайбаш фермашка чусоцадир Грозненски района «Атагинский» совхозе. Цхьабакъда, уж доакъарца Iалашдара балхаш юхасоцадеш дац. Йоачан йоацаш денача дийнахьа хIара сахьатах ма хулла дукхагIа пайда эца гIерташ къахьег механизатороша, кхаш леладероша.

ЦIена ду механизатороша шоаш хьадер. Ма могга лохагIа хьакха гIерт хьажкIий гIадам. Болх сиха а бу. Цхьа саг вац балха нормаш кхоачаш ца еш. ХIаьта социалистически яхье хьалха боагIа йоккха балха опыт йола комбайнераш Х. Вагапви А. Чуликови. ХIара дийнахьара норма лаьрхIача 150-160 процент кхоачашъю царех хIаране.

СУРТАШ ТIА: «Атагинский» совхоза толашагIа болчарех бола къахьегамхой (аьрдехьара аьттехьа) Х. Вагапов, Б. Байсултанов, А. Чуликов; цу совхозе силоса хьашкIаш хьокхаш йоахка агрегаташ.

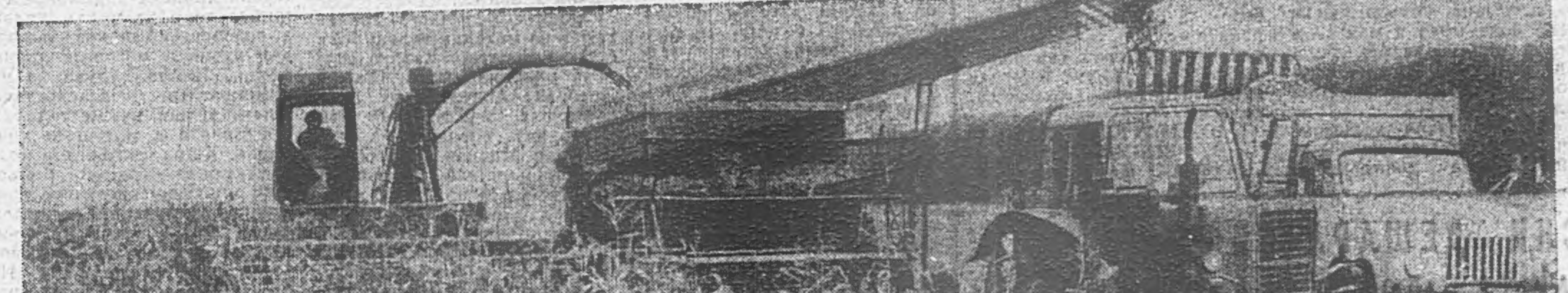

В. ЮНЦЕВИЧА. сурташ.

М. С. Горбачев Москве юхакхачар

Берлин, 7 октябрь. (ТАСС). Берлинера Москве цIава тахан араваьлар Германски Демократически Республика вIашагIъелла 40 шу дездеча дакъа лоацаш хиина КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Председатель М. С. Горбачев.

Аэродроме Шенефельде из накъавоаккхаш бар СЕПГ ЦК Политбюро членаш, секретараш Г. Миттаг, Х. Аксен. Накъаваккха баьхкарашца вар ГДР-ера СССР посол В. И. Кочемасов.

* * *

Цу дийннахье а М. С. Горбачев Москве цIакхаьчар.

Аэродроме М. С. Горбачевва накъабаьхкабар КПСС ЦК Политбюро членаш В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, В. А. Крючков, В. А. Медведев, Н. И. Рыжков, Э. А. Шеварднадзе, А. Н. Яковлев, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидаташ А. П. Бирюкова, А. В. Власов, А. И. Лукъянов, Е. М. Примаков, Б. К. Пуго, Г. П. Разумовский, Д. Т. Язов, КПСС ЦК секретараш О. Д. Бакланов, А. Н. Гиренко, Ю. А. Манаенков, Е. С. Строев, Г. И. Усманов, кхыбола новкъостий.

Накъабаьхкарашца вар СССР-е ГДР гIулакхашта ханна поверенни вола К.-Х. Фельберг. (ТАСС).

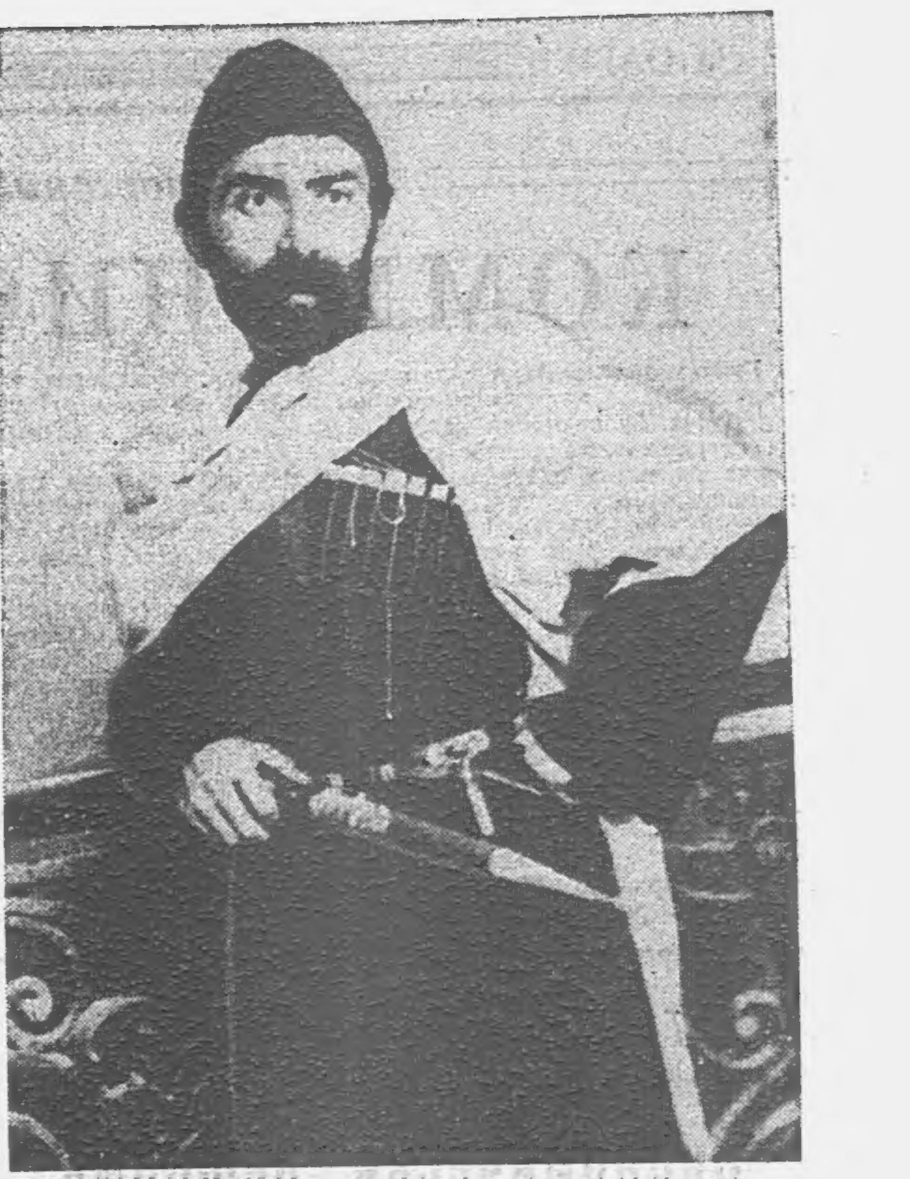

Коста Хетагуров ваь 130 шу дузаш

Хетагуров Коста (Константин Леванович) (1859—1906 ш.) — гIорваьнна хIирий поэт а общественни деятель а. ХIирий художественни литературана лард еллар, эггара хьалхара барех хIирий живописец хиннав из. К. Хетагурова кийч а яь чIоагIъяьй хIирий литературни метта нормаш.

Къулбаседа-ХIирий АССР Садонски районерча Нар яхача юрта эпсара дезале ваьв К. Хетагуров. Деша ваьгIав Ставропольски гимназе, цул тIехьагIа — художествай петербургски Академе. Из тIеххьаръяр чакхъяьккхаяц цо, материальни таро ца хилар бахьан долаш.

Общественно - политически болх бе волавеннав К. Хетагуров 19 бIаьшерен 80-ча шерашка. Халкъа дешара гIулакх тоаде гIийртав из ХIирашкахьа юхацIавеначул тIехьагIа, концерташ увттадаьд, картинай выставкаш еш хиннав, къаман театральни искусство дегIайоалаеча новкъостал даьд.

Цун сакхетам, мировоззрени хьахиннай эрсий революционни демократий идеяша воздействи а еш. Ше поэт хиларга хьежжа цунна дикагIа оагIорахьара влияни яьй А. С. Пушкина, Ю. М. Лермонтова, Н. А. Некрасова. Националисташ хьагучабоахаш хиннаб цо, тайп-тайпарча къамех бола нах шоайла вIашагIхьерчаш хилар ловш, къахьегамхой паргIатон ирази бахьан долаш лоаттабеча революционни къовсама байракх лакха лоаттаеш хиннав из. Халкъа хьашташ лорадеча сага яр санна дIахезай цун цIи ХIирийчен доазонел гаьнна арахьа.

ХIирий а эрсий а меттала яздеш хиннав К. Хетагуров. Из дийна волча хана арадаьннад цун «Стихотворения» яха книжка эрсий меттала. «Ирон Фендр» — хIирий меттала. Цо язъйь поэмаш «Бой нана», «Малав хьо», «Кубады», «Фатима», кхыяраш.

Цун произведенеш араяьннай вай мехкарча дукккача къамий меттала.

Оарц дала!

ХЬАЖКIАШ ДИКА ХЬИЙКЪА ЯЛЕ А...

Шинна кулгаца корта а лаьца маьлхара ваха шин кабинете вагIаш коравир тхона Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза правлене председатель Бузов Анатолий Михайлович. Дукха ха я тхона из хьакъал дола специалист вовза. Массе хана беган беш, юхь тIара велавалар дIа ца доалаш хулар хьалха, района агропромышленни комплекса начальника заместитель хиннача хана. ХIаьта хIанз, малхон михон Iаьржъяь юхь а йолаш гIелвенна вар. БIаргашка кIаьдвалар, сагото латтар.

— Миштад шун гIулакхаш? Доккхал де хIама дий? — хетт оаха.

— Доккхал де йиш йолаш хьокхамаш а да боахаме. Масала, фуальяьха чуэцаш йолча хьажкIай хIара гектара тIара 40,2 центнер йоал, план 12 центнер йолаш. Цхьабакъда, колхоза деррингача гIулакхий хьал хьанийцача, из геттара во да, — йоах Анатолий Михайловича цIенхаштта. — Масала, 346 гектара тIа фуна лаьрхIа гибридни а йолаш ялата кхеь 722 гектара тIа хьажкIаш я тха. Оттаьча графикагIа уж чуэцара кIезигагIа яле ялх комбайн эш. ХIаьта тхога тхоай йолчарех из культура чуэцара лаьрхIа кхоъ мара яц. Царех цаI, ханага диллача шоай боарамагIа бе безаш бола болх а баь, тишъенначул тIехьагIа списани яьча комбайнаш тIара хьаьлхача оатхалех тха мехмастерске говзанчаша вIашагIъелла я. Баркал Назрановски района «Экажевский» совхоза механизатораашта. Цар новкъостал даь децаре, хIанзле чуийцача 600 гектар гаргга йолча хьажкIаех ахаш а чуена хургьяцар. Укхазара даьлча хьувкъам чуэцара гIо де цу боахама тхоай шиъ комбайн йохийтаргья оаха а. Вешта, кхай тIа дIадахача бакъахьа да вай. Цига нахаца дийцача дукхагIа кхетадергда оаша тха боахама хьал, тха балаш.

...Ши бIаь гектар гаргга моттиг дIалоаца хьажкIаш дIайийна кха. Уж чуэцаш КСКУ-6 марках ши комбайн лел. Юстара яьккха латтача кхоалагIчоа гонахьа гулвенна массехк саг воалл. Царна юкъе ва хьувкъам чуэцара вIашагIъеллача механизированни комплекса юкъейоагIача, ехача техника тоае декхарийла йолча звенона кулгалдеш вола юртбоахама машиний механик Колган Иван.

— Фу хиннад комбайна? — хетт оаха.

— Укх кхай тIа мичара бенаб ховш боацача кхартIох хьокхаденнача хьажкIай гIадам тедаш долча урса церган кагъяьй. Из хувцаш доахк. Аз хьалхе а Iалашдаь хинначарех тIеххьардар а да хIанз дIатIаоттадеш дола урс. Кхыча комбайна кагделча хувца кхы доацаш а да, хIаьта хьада моттиг а яц. Уж а дехар даь халла Черсий - Балкхарой автономни республикера денадар оаха, — жоп лу Колган Ивана. — Хац сона-м, кхетаде хала да-кх хIанз республике доаллар. Планаш кхоачашъелга дIа ма дехий лакхе багIачар, тIаккха оаха мишта кхоачашъергья уж, цу гIулакха эшаш дар хьалуш ца хилча. Масала, комбайнашта ехачарна меттела дIатIаоттае запасной оатхалаш я со ваха хиннача, вай лоалахарча автономни республика цхьан колхозе ялата дIайийна хьажкIаш тхачарех ахаш мара яцар, хIаьта КСКУ-6 яха комбайнаш ялх яр. Кхоачам боллаш Iалашбаьбар цигара механизатораш эшача запасной оатхалашца а. Вай республика Госагропромера, цун районашкарча отделенешкара цу гIулакха бехктокхаме бола хьакимаш сигалара шоашта Iокхоссарга хьежаш багIаш бецаре, эша техника а из тоаяра оатхалаш а тоъамболлаш хургьяр, аьнна хет. Атта-м даьра да царна, эшачунца Iалаш ца бар бахьан долаш, ахархой кулгаш а «дIадийхка» из, е вож хьаде яхаш «руководящи» указанеш телаш шоай кабинеташка багIа а ца доагIар дIадеха а.

Шеко а йоацаш бакълув Калганов. Хала мишта хетац цунна лоалахарча республика боахамашка деррига а долаш, шоашка из ца хилча. ХIанзе а дIадоладе дезаш да бIаьстан балхашка техника кийчъелга. ХIаьта унхаза 10 процент а Iалашбаьбац мехмастерске болхлой, механизатораш цу гIулакха эшачунца. Тоъал запасной оатхалаш луш ца хиларал совгIа, уж хьаяра эша аьшк, сварочни балхаш дара карбид, кислота, кхыдар лац кхьметтел. Цунна тешал деш документаш дар.

— Иштта уж бахьанаш долаш кхоадац тхо кхашкара балхаш агротехнически толашагIа йолча хана де.— тIатох Калганова аьнначоа Анатолий Михайловича. — ХIанз укхаза боахкача берригача механизатороша шоай балха нормаш тIеххоачашъеш йоллаше а (хIаьта комбайнераша, масала: Журавлев Ивана, Шевцов Николая, Мирчанский Николая, шофераша: Синчинов Васиile, Попов Ивана, Ножонов Александра шиша норма а ю), хьажкIаш чуэцара графика бархI денна тIехьадус тхо. Цул совгIа, белгалдаккха деза, хIанз ер культура чуэцача дIаде дезаш гуракхьа дув ялат долга а. ТIехьадиса мегаш да уж балхаш чакхдахар а. Кхы а цхьа хIама. Вай мехка шерра даьржад арендни хьисапе наьха болх вIаштIехь а боаккхаш юртбоахама продукци йоаккхилга. Тхо раьза долаш геттара дика, динза даргдоаца гIулакх а да из. Цхьабакъда, аренда йолаш яц, лелае наха дIаяла лерттIа техника йоацандаь. ХIаьта цу хьисапе болх белга вIаштIехьдаьккхад яхаш отчеташ тела, нах Iехабе, цу дикача гIулакхах цар дог экккхийта тха безам бац.

Бакълув Бузов. Техникаца нах лерттIа Iалаш а ца беш, цу тайпара леладе лаьтта дIателарах, дукха арендни звенош еха а ехай йохаш а латт хIанз республике гIолла. Ла йиш йоацаш хIама да гIулакхаца а доацаш каьхата тIа цу тайпара арендни звенош, бригадаш вIашагIйоххар а, из бахьан долаш цу дикача хIамах наьха дог экккхийтар а.

Техникаца нах кхоачамболлаш Iалашбе низ боацандаь арендагIа а доацаш наьха болх хозрасчетагIа вIаштIехьбаккхарах пайда эц цу колхозе хIанз. Цу гIулакхо боахама а наха а боккха пайда а бу. Хьэзцаргья вай, масала. Литвиненко Александр Ивановича кулгалду цу хьисапе болх бу мехотряд. Соахка хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 41 центнер фуна лаьрхIа гибридни хьажкIаш чуийцар цу коллективо, план 12 центнер йолаш. Колхозаца оттадаьча договорага хьежжа, планал совгIа яьккхачох 25 процент, е кхыча тайпара аьлча 198 тонн хьажкIаш отрядага йисар. Цунах 150 тонн цо боахамга ехкар. ХIара килограммах колхозо 25 кепиг делар. ХIаьта 48 тонн хьажкIаш шоай коллектива юкъе йийкъар. Лоацца аьлча, авансах, премеех тийна ахча, тIеххьара итог яьчул тIехьагIа нийцар дIалаьрхIача, цу отрядерча хIара сага бетта юкъера лаьрхIача 1080 сом кхаьча хилар.

ХIаьта малагIа пайда хилар боахама? Цкъа-дале фуна лаьрхIе хьажкIаш дIаялара кхоъ-ах план йир, шозлагIа-дале, дIаеннача хIара килограмма кхоккха килограмм кхоачаш фондегIа йоагIачул совгIа комбикорм эца бокъо а яьккхар, цу наькъагIа 2000 тонн из хьа а нийцар. Хьайбаш Iангара дахара цу гIулакхо доккха новкъостал дир.

Иштта дика хиннай цу коллективо укх шера кхеъ хьажкIаш а. Кхаш леладераш раьза болаш хьийкъай кхыча отрядашка, бригадашка. Ялата дIайийна хинна БЦ, ЗПСК сортах йола, хIаьта цу боахама лаьтташка а хаоттаме хьалашка а лерттIа хула хьажкIаш хIара гектара тIара планал бархI центнер дукхагIа йоал хIанз. Цхьабакъда, уж чуэцилга, лакхе дийццача тайпара геттара во вIаштIехьдаьккхад техника ца таарах. Иштта из нийсдалара цхьан оагIорахьара бехке колхоза кулгалхой шоаш а ба. Наб еш санна а ца багIаш тохабала беза шоаш а. КПСС райкоме, агропроме дош къоастадеш ца хилча, из къоастадара республика кулгалхошта хьалхашка оттаде деза. Лехачоа массе хана корадоагIа, оалаш да. Уж дешаш дагахкаба деза боахама кулгалхоша.

М. ХАМАТХАНОВ.

ХОХАШ БОВШ ЛАТТ

Сунженски районерча «Ассиновский» совхозе шергара шерга дукхагIа хулаш латт арендни дезалей подрядагIа къахьегаш бола болхлой. Къаьстта дукха ба уж баьцадаараши сомий хьалкхебераша юкъе. ХIара шера дика хьийкъа юртбоахама культураш чуяхь цар. Цунга хьежжа доккхий да цар нийдеш дола алапеш, ахчан премеш. Цунца лакхлу цар материальни безам. Дикача дас санна доалду шоаш дIадийнача баьцадаараштa, шоаш лелаеча сомий бешамашта. Ший болх Iаьальмате дика вIаштIехьа а баькха, хьинаре къахьегаши башха-дика производственни толамаш доахаши хиларца белгалъяьнна а, совхозе эггара дикагIа лоархIачарех а я Уциев Жабраьила кулгалдеча дезала звенойх латтача бригада коллектив. 31 дезала звено чуйоагIа цунна. 42 гектара тIа хохаш хьалкхебеш, цар цу кердача системагIа къахьега ер кхоалагIа шу да.

— Дезала подрядагIа къахьегача бригадана а цун звеношта а цу юкъа балха тIа карагIдаьннар фуд? — аьнна шийга даьча хаттара жоп а луш, Жабраьила аьлар:

— Дезала подрядагIа тха коллектив къахьега йолаеннача хьалхарча шера Iаьальмате дика хьийкъа хохаш хьалкхебир оаха. Кердача системагIа къахьега доладалалехьа тхогарча кхай тIара чубахьаш хиннача хохий планал дикка йоккхагIа яр тхона енна задани. Пхи бIаь тонн хохаш дIабала безаш дар тхо цу шера. ХIаьта оаха дIабелар 1100 тонн хохаш. ХIаьта шоллагIча, дIадахача шера тхона елар 1080 тонн план. Из дикка тIеххоачаш а еш, оаха паччахьалкхенна дIабелар 1350 тонн хохаш. Укх шера планагIа 672 тонн хохаш чуэца безаш да тхо. Цхьабакъда, цу планах лоархIаергьяц тха коллектив.

Фуд-теш цун бахьан? Дезала подрядчикий бехкагIа нийсденна гIулакх дац из. Укх шера хохаш мел во хиннабале а, шоашта оттаяь паччахьалкхен план толамца кхоачашъергхиларах бIубенна бар уж. Цар болх боагIача боарамагIа дIа ца бохийташ, баргал етташ ба цар потребителаш. Укх шера 21 сентябре денз чуийца а баьха, цIенбаь яьшкашкей сеткашкей кхай тIа дIаоттабаь латт цхьа бIаь тонн совгIа бола хохаш. Царца договор йолча Грозненски горплодоовощторга тикаша, консервни заводаша дIа ца эцар бахьан долаш, каст-каста делхача догIаша толхабеш кхай тIа латт хохаш. Ховш махиллара горплодоовощторга тикашка кхоачамхиллал хьаэца хохаш боацача хана нийсденна гIулакх а да из.

Шоаш хала къа а хьегаш, хьалкхебаь хохаш зехьа ца бойтара эша новкъостал дар дехаш, оарц доахаш ба бригадера эггара дикагIа лоархIаш бола дезала подрядчикаш Батаева Малисат, Бахаева Падам, Хаджиева Сацита, Амаева Марфа, кхыбараш. Шоаш дика хьийкъа хьалкхебаь хохаш ца бойтара цар доахача оарца оаз хетаргахьа хIанз дIахазар дог доах оаха совхоза кулгалхошта, района партийни советскии органашта, къаьстта царца договор яьча потребителашта.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ХЬАЛ ЦА ЛАЬЦА ИНИЦИАТИВА

Дукха ха я Малгобекски района «Кавказ» яхача совхоза коллектив жа леладара лостам болаш хила ловш йола. Цу хьакъехьа дийцад тайп-тайпарча инстанцешка, яздаьд газеташ тIа. Цу тайпара никъ нийса болга хьахьокхаш я РСФСР агропрома чуйоагIача Росземпроекта, «Севкавгипрозем» института Нохч - ГIалгIай филиала болхлоша оттаь технико-экономически проект. Цо къаьгга хьахьокх дукхагIдола лаьтташ лоаман босенашка ухкача, из дара маьшша таронаш йолча совхоза жа леладелга Iаьальмате пайдане хIама хилар.

Из иштта долга хьахьекхад боахамо ше цу даькъе Iоаьяча опыто. ХьайоалаергIья вай цхьайола цифраш. ХIанз совхозе лелабеш 12 эзар устагIа ба, массехк шу хьалха пхи эзар гаргга мара бацар уж. ХIара бIаь жийна тIехьа юкъера лаьрхIача 125 Iахар хьакъоастабаьб, хIаьта цхьан устагIа тIера 4,5 килограмм тха даьккхад. Уж хьокхамаш кхы а лакхагIа да Муцагов Гилани керте латтача чабански бригаде. Мадарра аьлча, жа леладара, цар продукци йохкара кIийлан тIа латташ я совхоза экономика.

— Совхоз 24—25 эзар устагIа лелабе йиш йолаш я, — йоах боахама директора Султыгов. Мухьмада. — Боккха экономически пайда лургбар цу гIулакхо. Эхь мадий когашта кIал ядача таронех пайда ца эцар: жа леладара наькъа тIа даьлча, пайда луш доаца кхыдола доакъош тоъал кIезига е дIадаха йиш хургьяр тха.

«Эксперименташка» дIаIемай совхоза коллектив. Фуд-те цунна кач ца доллаш диса? Кхоачам болаш да аьнна хет духхьал ер масал: иттех шу даьккхар цо комсий котIарташ хьалкхееш. Чуэца хьувкъам геттара эсала бар, дIадода рузкъа геттара дукха дар. Гербицидаш етташ уне-айпе дерзадир лаьтта. Кхы а дукха ха эшаргья аьнна хет укхазарча кхашта яьча човнашта дарба де.

Дале а, совхоза коллектив халонашта духьаллаттар. Материальни база леладара йоллаше, теркам тIабохийтар хьайбай продукци дукхагIа яккхара. Къаьстта доккхий толамаш доахар цо жа леладеча даькъе. Цудухьа, лакхера Iо еча командашка а ца хьежаш, же Iулаш дебаде болабелар укхаза.

Совхоза кулгалхоша, къахьегама коллектива цIерагIа, шоай предложенеш йоалайир района лакхагIйолча инстанцешка, Нохч-ГIалгIай Госагропроме. Шоаш тIанийца никъ нийса хилар дIахьокхаш йола цифраш, расчеташ дIайовзийтар. Цхьан юкъа хетаделар цар дешаш боккхача хьакимий лергех кхийттад, аьнна. Цу гIулакхо гIадбигача совхоза кулгалхоша, болхлоша цхьацца эргалонаш е йолайир боахаме.

Масала..: «Малгобекский» совхозага дIабелар бетташ бола 172 етт, шоай боахамера цу тайпара Iул нийсса ах кIезиг а деш. Из хилар карара шу долалуча хьалхарча деношка. Юхедиса доахан жа леладара лостам болча совхоза кхоачам болаш дар.

— ХIанз дукха дувц боахамаш шоай лоIаме хилийтарах, — йоах М. Султыгова. — Тхоашта а паччахьалкхенна а пайда хьабарггбар лехар оаха. Цхьабакъда, хIанзарчоа тха эггара бочагIйола уйлаш каьхата тIа юс.

ДIайолаяьча эргалонаша совхоза боккха цатоам бе сахьат даханзар. Доахана Iул кIезигдале хьалха хьайбай продукци йохкара дакъа боахаме оттаяь паччахьалкхен планаш хувца ца луш йисар. Шу чакхдоалача хана укхаза хила деза доахан эзар совгIа да. Мишта меттаоттадергда Iул?

— Бисар цхьа никъ бар — нахагара доахан эцар, — йоах директора. — Къахьегама коллектива советаца дага а даьнна, из де лаьрхIар оаха. ХIанз из болх тIатеIIа беш ба.

Iемабац кавказцаш планаш кхоачаш ца е. Детташ долча доахана Iул чIоагIгIа эшаденнадале а, паччахьалкхенга шура йохкара оттадаь декхар кхоачашду цар. Ийс бетта дIачуеннай 470 тонн совгIа из продукци. Къамаьл дац, хIанз совхозе болча 172 Iаттагара яьккхаяц из еррига шура, укхаза лоархIаме дош аьннад боахаме заготовительни службас.

Къаьстта дош ала лов нахагара шура а хьайбаш а эцаш волча Бекботов Хизарах. Сатем боацаш, шийна тIадилла гIулакх дизза кхоачашдеш саг ва из. Хов цунна нахаца къамаьл де, царца бувзам оттабе. Совхозаца договор а оттадаь, хьайбай продукташ йоахаш а йохкаш а болча нахага шин ханнахьа а биззача боараме а доакъар. Комбикорм дIакхоачийт цо, доагIгIача тайпара къоастадаьд транспортацара дош. ХIаьта совхозо шоашца цIенхаштта гIулакх леладарах дог тийша болча наха берригa низ дIалу шоаш денна дош кхоачашдара. Царех ба хьайбай продукци йохкаш бола С. Костоева, К. Балков, Л. Ваделова, Х. Арапиев, Д. Дзейтова, А. Цечоев, Т. Аушев, А. Бектобов, Б. Ваделов, З. Арапиева, С. Точиева, дукха кхыбараш. Вешта аьлча, ций доазонашка чухьерчаш совхоза коллектив, гонахьарча юрташка баха нах юкъеоз цо Кхачан программа кхоачашъеча.

— Новкъа да-кх, деррига а низкъала де дезаш, — йоах совхоза керттерча экономиста М. Бокова. — Массаза дийцад планировани харцахьа ярах хьадоалача зенах? Доккха зулам да кхоачашъюларгIоаца планаш оттаяр. Балхах дог экккхийт цу гIулакхо, йоагIача тайпара наха материальни моральни стимулировани яра никъ бехк. ХIара шера нийслу цу тайпара ийрча масалаш.

Хьайбай продукци йохкача даькъе тахан районерча боахамашта юкъе эггара дикагIа хьал долаш я «Кавказ» яха совхоз. Цхьабакъда, ала йиш яц цун коллективана мел хетар кхоачаш хиннад, цунна мел могар де вIаштIехьдаьннад, аьнна.

— Оаха тхоай кхоане ювз же Iулаш дебадарца, дулха лаьрхIа доахан леладарца, гонахьарча юрташка бахача нахацара бувзамаш шердарца, — аьлар М. Султыгова. — Дукха рузкъа эшац из дара. Комаш кхе доахк яхаш доадаьчох тIехоалагIдола дакъа хилча а кхоачам ба. Сихха пайда хьабаргболаш, совхоз рентабельни хулийтаргIолаш никъ ба из. Кхы фу эш?

М. КАРТОЕВ.